

USTAWA

z dnia 12 grudnia 1992 r.

o zmianie ustawy o Trybunale Stanu.

Art. 1. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. Nr 11, poz. 84) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 i art. 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 1. 1. Trybunał Stanu orzeka o odpowiedzialności osób zajmujących stanowiska państwowe określone w niniejszej ustawie za naruszenie Konstytucji i ustaw.

2. Odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu ponoszą:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) osoby wchodzące w skład Rady Ministrów,
- 3) prezes Najwyższej Izby Kontroli i prezes Narodowego Banku Polskiego,
- 4) Naczelnny Dowódca Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) kierownicy urzędów centralnych,
- 6) osoby, którym Prezes Rady Ministrów powierzył kierowanie ministerstwem lub urzędem centralnym.

Art. 2. 1. Prezydent ponosi przed Trybunałem Stanu odpowiedzialność konstytucyjną oraz odpowiedzialność karną za przestępstwo.

2. W okresie sprawowania urzędu Prezydenta nie biegnie przedawnienie odpowiedzialności karnej za te przestępstwa, za które osoba sprawująca ten urząd nie została postawiona w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do Marszałka Sejmu zastępującego Prezydenta.

4. Osoby wymienione w art. 1 ust. 2 pkt 2—6 ponoszą przed Trybunałem Stanu odpowiedzialność konstytucyjną; mogą one ponosić przed Trybunałem Stanu także odpowiedzialność karną za przestępstwo popełnione w związku z zajmowanym stanowiskiem, jeżeli w uchwale o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej łączne rozpoznanie czynów uznano za celowe.”,

2) po art. 2 dodaje się art. 2a i art. 2b w brzmieniu:

„Art. 2a. Odpowiedzialność konstytucyjna obejmuje czyny, którymi osoby wymienione w art. 1 ust.

- 2 w zakresie swego urzędowania lub w związku z zajmowanym stanowiskiem w sposób zawiniony naruszyły Konstytucję lub inną ustawę.
- Art. 2b. Prawo postawienia Prezydenta w stan oskarżenia przysługuje wyłącznie Zgromadzeniu Narodowemu.”
- 3) w art. 3 powołanie „art. 1 ust. 2” zastępuje się powołaniem „art. 1 ust. 2 pkt 2—6”;
- 4) art. 4 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 4. 1. Wstępny wniosek o postawienie Prezydenta w stan oskarżenia może być złożony do Marszałka Sejmu przez jedną czwartą ogólnej liczby członków Sejmu i Senatu.
2. Wstępny wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2—6, może być złożony do Marszałka Sejmu przez:
- 1) Prezydenta,
 - 2) komisję sejmową powołaną w trybie art. 23 ust. 5 Konstytucji większością 2/3 głosów jej członków,
 - 3) posłów, w liczbie co najmniej 115.
3. Wstępny wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej powinien zawierać:
- 1) określenie osoby podlegającej odpowiedzialności oraz stanowiska państwowego, z którego pełnieniem związana jest odpowiedzialność konstytucyjna,
 - 2) określenie zarzutu wraz ze wskazaniem przepisów Konstytucji lub innej ustawy, które zostały naruszone,
 - 3) uzasadnienie.
4. Jeżeli wstępny wniosek nie odpowiada warunkom określonym w ustawie, Marszałek Sejmu po zasięgnięciu opinii Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej wzywa wnioskodawcę do jego uzupełnienia w terminie 14 dni.
5. W wypadku nieuzupełnienia wstępnego wniosku w terminie, o którym mowa w ust. 4, Marszałek Sejmu pozostawia wniosek bez biegu.”

5) w art. 5 wyrazy „Prezydium Sejmu” zastępuje się wyrazami „Marszałek Sejmu”;

6) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. Przewodniczący Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej przesyła osobie objętej wnioskiem odpis wstępnego wniosku, informując ją o prawie do złożenia pisemnych wyjaśnień i wniosków dowodowych w wyznaczonym terminie.”

7) w art. 6:

a) w ust. 1 po wyrazie „okazywania” dodaje się wyraz „wszelkich”, a na końcu dodaje się zdanie w brzmieniu:

„W postępowaniu przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej stosuje się art. 15 ustawy.”;

b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Komisja uchwala sprawozdanie o wystąpieniu do Zgromadzenia Narodowego z wnioskiem o postawienie Prezydenta w stan oskarżenia lub o umorzenie postępowania w sprawie.”;

d) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. W stosunku do osób wymienionych w art. 1 ust. 2 pkt 2—6 Komisja uchwala sprawozdanie o wystąpieniu do Sejmu z wnioskiem o pociągnięcie tych osób do odpowiedzialności konstytucyjnej lub o umorzenie postępowania w sprawie.

5. Wniosek o postawienie w stan oskarżenia lub o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej powinien spełniać warunki wymagane przez przepisy Kodeksu postępowania karnego w stosunku do aktu oskarżenia, a wniosek o umorzenie postępowania zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne tego wniosku.”;

8) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej przedstawia Zgromadzeniu Narodowemu sprawozdanie z przeprowadzonego postępowania wraz z wnioskiem, o którym mowa w art. 6 ust. 3. Uchwała Zgromadzenia Narodowego o postawieniu w stan oskarżenia powoduje, że Prezydent tymczasowo nie może sprawować urzędu.

2. Podejmując uchwałę o postawieniu Prezydenta w stan oskarżenia, Zgromadzenie Narodowe wybiera spośród członków Zgromadzenia dwóch oskarżycieli, z których każdy powinien odpowiadać warunkom wymaganym do powołania na stanowisko sędziego.

3. Po podjęciu przez Zgromadzenie Narodowe uchwały, o której mowa w ust. 1, Marszałek Sejmu przesyła ją przewodniczącemu Trybunału Stanu. Uchwała ta przed Trybunałem Stanu stanowi akt oskarżenia.”;

9) w art. 7 ust. 1 i 3 otrzymują brzmienie:

„1. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej przedstawia Sejmowi sprawozdanie z prac nad każdą przekazaną jej sprawą wraz z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej lub o umorzenie postępowania w sprawie. Uchwała Sejmu o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej powoduje zawieszenie w czynnościach osoby, której dotyczy. Uchwała Sejmu o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej w wypadku osoby, która jest posłem lub senatorem, stanowi wniosek o uchylenie immunitetu poselskiego lub senatorskiego.”

- „3. Po podjęciu przez Sejm uchwały, o której mowa w ust. 1, Marszałek Sejmu przesyła przewodniczącemu Trybunału Stanu uchwałę Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej lub wniosek mniejszości, które w dalszym postępowaniu przed Trybunałem Stanu stanowią akt oskarżenia.”,
- 10) dodaje się art. 7a i art. 7b w brzmieniu:
- „Art. 7a. 1. Sprawozdania i wnioski, o których mowa w art. 6a ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 3, doręcza się odpowiednio wszystkim członkom Zgromadzenia Narodowego bądź posłom wraz z informacją o udostępnieniu do wglądu akt sprawy; akta te powinny być udostępnione przez okres nie krótszy niż 21 dni przed posiedzeniem, na którym sprawa ma być rozpatrywana.
2. Sprawozdanie Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej może być przez organ, któremu zostało przedłożone, zwrócone Komisji w celu uzupełnienia postępowania; zwracając sprawozdanie organ określa kierunek i zakres dalszego postępowania Komisji.
- Art. 7b. 1. Uchwałę o postawieniu Prezydenta w stan oskarżenia Zgromadzenie Narodowe podejmuje większością co najmniej 2/3 głosów ogólnej liczby członków Zgromadzenia. Uchwałę o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2—6, Sejm podejmuje bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.
2. Jeżeli Zgromadzenie Narodowe nie podejmuje uchwały o postawieniu Prezydenta w stan oskarżenia w trybie określonym w ust. 1, wówczas przewodniczący Zgromadzenia Narodowego stwierdza umorzenie postępowania w sprawie.
3. Jeżeli Sejm nie podejmuje uchwały o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2—6, w trybie określonym w ust. 1, wówczas Marszałek Sejmu stwierdza umorzenie postępowania w sprawie.”,
- 11) w art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Trybunał Stanu składa się z przewodniczącego, dwóch jego zastępców oraz 21 członków i 5 zastępców członków.”,
- 12) w art. 10 w ust. 1 zdanie pierwsze i drugie otrzymują brzmienie: „Sędziowie wybrani w skład Trybunału Stanu w wykonywaniu swoich funkcji sędziowskich są niezawisli i podlegają tylko ustawom. Nie mogą być oni pociągnięci do odpowiedzialności karnej ani pozbawieni wolności bez uprzedniej zgody Trybunału Stanu.”,
- 13) w art. 12:
- a) w ust. 1 po wyrazach „stosuje się” dodaje się wyraz „odpowiednio”, a drugiemu zdaniu w ust. 1 nadaje się brzmienie:
- „Trybunał Stanu orzeka jako sąd w pierwszej instancji oraz jako sąd w drugiej instancji.”,
- b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) zlecić prokuratorowi generalnemu przeprowadzenie w określonym zakresie postępowania co do czynu wypełniającego znamiona przestępstwa, a w razie gdy postępowanie takie zostało już wszczęte — przedstawienie zebranych materiałów wraz z wnioskiem co do dalszego postępowania w sprawie.”,
- 14) w art. 13:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. W pierwszej instancji Trybunał Stanu orzeka w składzie: przewodniczący i 4 członków.”,
- b) zdanie pierwsze w ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „W drugiej instancji Trybunał Stanu orzeka w składzie: przewodniczący i 6 członków, z wyłączeniem sędziów, którzy uczestniczyli w rozpatrzeniu sprawy w pierwszej instancji.”,
- 15) art. 14 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 14. Trybunał Stanu rozpatruje sprawę w granicach określonych w uchwale Zgromadzenia Narodowego albo Sejmu.”,
- 16) w art. 17:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
- b) dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:
- „2. Odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu, o której mowa w art. 2, ponoszą także osoby wchodzące w skład byłej Rady Państwa, z zastrzeżeniem ust. 1.
3. Złożenie wstępnego wniosku, o którym mowa w art. 4 ust. 2, przerywa bieg przedawnienia.”,
- 17) w art. 19:
- a) w ust. 1:
- w zdaniu wstępnym powołanie „art. 1 ust. 3” zastępuje się powołaniem „art. 2 ust. 1 i 4”,
- pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) utratę czynnego i biernego prawa wyborczego na urząd Prezydenta oraz do Sejmu, Senatu i rad gmin,”
- b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. W razie uznania przez Trybunał Stanu zawinonego popełnienia czynów przewidzianych w art. 2 ust. 1 i 4, Trybunał orzeka odpowiednio w odniesieniu do Prezydenta — złożenie go z urzędu, a w odniesieniu do pozostałych osób — utratę zajmowanego stanowiska, z którego pełnieniem związana jest odpowiedzialność konstytucyjna.”,
- 18) w art. 22 skreśla się oznaczenie ust. 1 oraz treść ust. 2.
- Art. 2.** Marszałek Sejmu ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.
- Art. 3.** Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.